

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Věstník literární

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 10 (1881), No. 3, 189--190

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122764>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1881

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Věstník literární.

VŠEOBECNÝ ZEMĚPIS

čili

astronomická, matematická a fysikální geografie,

sepsal

Dr. F. J. Studnička,

obsahuje v sešitě *třetím* právě vydaném ukončení nauky o *slunečních hodinách* vůbec a jich sestrojení zvlášť, takže podle jednoduchého navedení zde podaného každý si může kterýkoli druh slunečních hodin snadno sestrojiti. Další odstavce jednají o *délce roku tropického a siderického* jakož i o podstatě *kalendářů*, kdež vyložen též způsob jedině racionální, jakým se má řídití postup a střídání se roků obecných s přestupnými, čímž ukončeno oddělení II. jednající o *zdánlivém pohybu hvězd*.

Následující oddělení III. obsahuje výklad o *skutečném pohybu hvězd* a sice jedná odstavec první o *postupném pohybu slunečním*, v němž země naše doprovází slunce do prostorů světových směrem nyní k souhvězdí Herkula namířeným; dále vykládá se o *postupu některých hvězd zvlášť*, z čehož se soudí na různost map nebeských, jednotlivým millionům let odpovídajícím; k tomuto zajímavému výkladu připojen odstavec o *periodickém postupu hvězd vůbec a soustavách hvězdních zvlášť*, kdež zejména podivuhodný zjev zdvojených a ztrojených hvězd podrobněji jest objasněn a soustavnost stellarní stručně vylíčena; další odstavce, jednající o *skupinách hvězdních a mlhovinách, o mléčné dráze a postavení slunce v budově světové* uzavírají konečně všeobecné výklady hvězdářské, jimiž se objasňuje poměr naší země k nekonečnému všehomíru a podřízené postavení, jakéž v něm bydliště naše zaujímá.

Poslední oddělení IV. věnováno jest *soustavě sluneční zvlášť*, takže se tu napřed jedná o *všeobecných vlastnostech* mnohočlenné soustavy této, jejímž členem jest též země naše, načež následuje výklad o *zdánlivém oběhu planetárním*, kdež se má spojití geocentricky pojímaný zjev s příčinou heliocentricky založenou, zejména vyložiti podstata soustavy Koperníkovy na základě zdánlivých nepravidelných dráh oběžnicových. Po těchto všeobecných úvahách přichází popis jednotlivých členů soustavy

sluneční, především tedy samého středu jejího, obrovského slunce, kdež různé výjevy na povrchu jeho se střídající, jako skvrny, pochodně neboli fakule, výžehy neboli protuberance atd. v kausálním svém spojení se vypisují podlé výzkumů nejnovějších, čehož konec sahá do sešitu 4.

Std.

Nekrolog.

WILLIAM LASSELL.

Dne 5. října 1880 zemřel ve stáří 82 let Nestor anglických astronomů, *William Lassell*. S Williamem Herschelem a lordem Rossem tvořil slavnou trojici nejlepších hotovitelů zrcadlových dalekohledů čili reflektorů. Již ve stáří 20 let zkoušel se ve vyrábění těchto strojů a docílil velké dokonalosti v oboru tom. Jemu se podařilo dne 10. října 1846 objeviti družici *Neptuna*, dne 23. září t. r. před tím podlé výpočtu Leverriera vystopovaného. Největší reflektor, 4 stopy v průměru a 37 stop dlouhý, zhotovil roku 1861 a odebral se s ním na Maltu, kdež po 4 leta ve společnosti Marthi četná a důležitá pozorování konal, zejména 600 nových mlhovin objevil. (Sirius 1880.)

Oznámení.

V druhé polovici července t. r. odbývá se v Krakově

III. sjezd polských lékařů a přírodozpytců,

k němuž dostaví se zajisté i z Čech zástupcové příslušných věd. Členové Jednoty českých matematiků budou tam vítáni, zejména přispějí-li přednáškami k jeho zdaru. Přihlášky staňtež se do konce května!

Při této příležitosti budiž též oznámeno, že budoucího roku o svátcích svatodušních bude se v Praze odbývat

II. sjezd českých lékařů a přírodozpytců,

na němž má úřad *jednatelský*: pro odbor *matematický*

pan prof. *Aug. Pánek*, docent na vysokých školách technických, a pro odbor *fyzikální*